

**Μελέτη Περιβάλλοντος
Β' Δημοτικού**

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ	Μαρία Δημοπούλου , Εκπαιδευτικός Τάσος Ζόμπολας , Εκπαιδευτικός Ελένη Μπαμπίλα , Εκπαιδευτικός Κωνσταντίνα Σκαναβή , Αναπληρώτρια Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Αιγαίου Αντιόπη Φραντζή , Εκπαιδευτικός Μαριάννα Χατζημιχαήλ , Εκπαιδευτικός
ΚΡΙΤΕΣ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ	Ευγενία Φλογαΐτη , Αναπληρώτρια Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Αθηνών Βασιλική Κουτσοκώστα , Σχολική Σύμβουλος Γεώργιος Δημόπουλος , Εκπαιδευτικός
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ	Αικατερίνη Τσανανά , Σκιτσογράφος - Εικονογράφος
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ	Χαριτίνη Λιναρδάτου , Φιλόλογος
ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ	Αλεξάνδρα Χ. Κουλουμπαρίση , Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ	Ειρήνη Αργυρούδη , Εκπαιδευτικός
ΕΞΩΦΥΛΛΟ	Γιώργος Γκολφίνος , Εικαστικός Καλλιτέχνης
ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ACCESS Γραφικές Τέχνες Α.Ε.

Γ΄ Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 / Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:
«Αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών και συγγραφή νέων εκπαιδευτικών πακέτων»

Πράξη με τίτλο:

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ
Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

«Συγγραφή νέων βιβλίων και παραγωγή υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Δημοτικό και το Νηπιαγωγείο»

Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Τύπας
Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Αναπληρωτής Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Οικονόμου
Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Μαρία Δημοπούλου Τάσος Ζόμπολας Ελένη Μπαμπίλα
Κωνσταντίνα Σκαναβή Αντιόπη Φραντζή Μαριάννα Χατζημιχαήλ

ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΛΕΙΔΟΣΚΟΠΙΟ

Μελέτη Περιβάλλοντος Β' Δημοτικού

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ

Περιεχόμενα

Πρόλογος	8
Πώς να χρησιμοποιείς το βιβλίο σου	9
Ανακάλυψε τα σύμβολα	10
1. ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	
1.1 Το σχολείο μου	12
1.2 Η ζωή στο σχολείο	14
1.3 Το περιβάλλον του σχολείου μου	16
1.4 Θέλουμε ένα όμορφο σχολείο	18
1.5 Έχουμε κανόνες	20
1.6 Τι μάθαμε για το σχολείο	21
2. Η ΣΥΝΟΙΚΙΑ ΜΟΥ	
2.1 Τι υπάρχει στη συνοικία	24
2.2 Πάμε μια βόλτα	26
2.3 Κατοικίες και οικογένειες	28
2.4 Γνωρίζουμε τις υπηρεσίες της συνοικίας μας	30
2.5 Η εκκλησία της συνοικίας	32
2.6 Ανακαλύπτω το πράσινο στη συνοικία	34
2.7 Φροντίζω τη συνοικία μου	36
2.8 Από το χτες στο σήμερα	38
2.9 Στο χωριό και στην πόλη	39
3. Ο ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ	
3.1 Μαθαίνω να προσανατολίζομαι	40
3.2 Τι μάθαμε για τη συνοικία και τον προσανατολισμό	42
4. Ο ΧΡΟΝΟΣ	
4.1 Πώς μετράμε το χρόνο	44
4.2 Η γιαγιά θυμάται	46
4.3 Αλλαγές μέσα στο χρόνο	47
5. ΟΙ ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΟΥ	
5.1 Δικαίωμα στη ζωή	48
5.2 Δικαίωμα στην ειρήνη	50

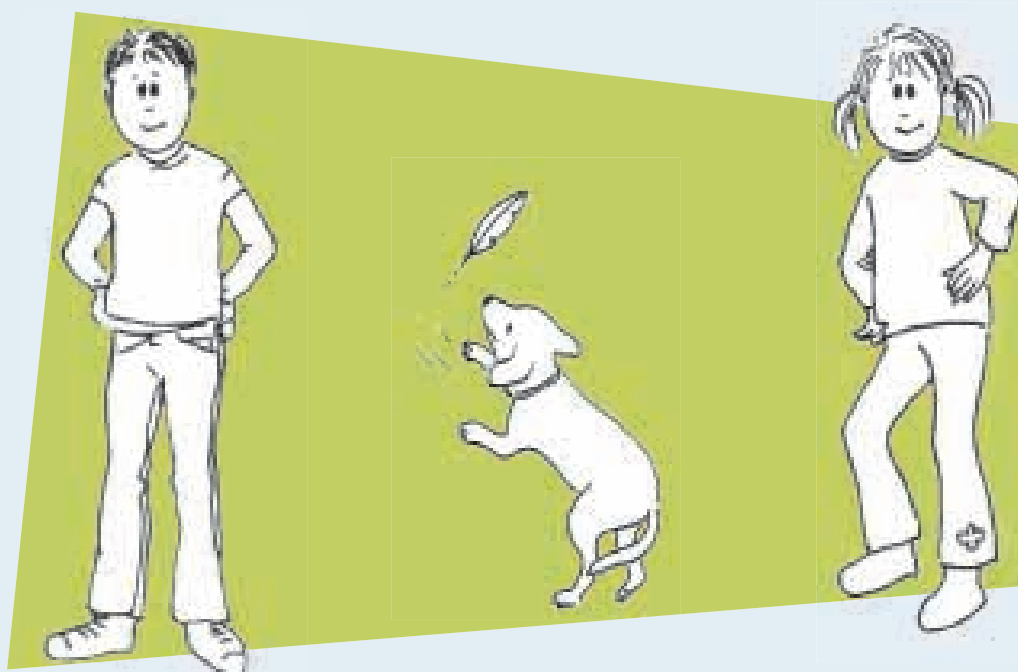
6. ΤΑ ΖΩΑ	
6.1 Εμείς και τα ζώα	52
6.2 Πώς αναπτύσσεται ένα ζώο	53
6.3 Τα ζώα φροντίζουν τα μικρά τους	56
6.4 Είδη ζώων	58
6.5 Οι φωλιές των ζώων.....	62
6.6 Τα ζώα προσαρμόζονται στο περιβάλλον	64
6.7 Με θέμα τα ζώα	68
6.8 Τι μάθαμε για τα ζώα	70
7. ΤΑ ΦΥΤΑ	
7.1 Πώς αναπτύσσονται τα φυτά	72
7.2 Είδη φυτών	76
7.3 Τι μας προσφέρουν τα φυτά	80
7.4 Με θέμα τα φυτά	83
7.5 Τι μάθαμε για τα φυτά	84
8. ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΤΟΠΟΙ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΑΣ ΜΟΥ	
8.1 Μια εκδρομή στο βουνό	86
8.2 Από πού είσαι, ποταμάκι;	88
8.3 Μια θάλασσα πλατιά	90
8.4 Πέρα στους πέρα κάμπους	92
8.5 Στο χωριό και στην πόλη	94
8.6 Τι μάθαμε για τους διάφορους τόπους της πατρίδας μας	96
9. ΤΟ ΝΕΡΟ	
9.1 Νερό παντού	97
9.2 Ο κύκλος του νερού	98
9.3 Το νερό στην καθημερινή ζωή	99
10. Ο ΚΑΙΡΟΣ	
10.1 Τι καιρό θα κάνει αύριο	100
10.2 Ο καιρός από τόπο σε τόπο	101
10.3 Ο καιρός επηρεάζει τη ζωή μας	102
10.4 Ο καιρός και τα σπίτια σε διάφορους τόπους	103
10.5 Τι μάθαμε για το νερό και τον καιρό	104
11. ΕΧΟΥΝ ΖΩΗ... ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΖΩΗ	
11.1 Ζωντανοί οργανισμοί και υλικά σώματα	105
11.2 Γνωριμία με τα υλικά	106

11.3 Στερεά, υγρά, αέρια	107
12. ΕΝΕΡΓΕΙΑ	
12.1 Ενέργεια παντού στη ζωή μας.....	108
12.2 Ήλιε, ήλιε αρχηγέ	109
12.3 Φύσα, αεράκι	110
12.4 Τρέχει, τρέχει, τρέχει το νερό	111
12.5 Τι μάθαμε για τα υλικά και την ενέργεια	112
13. ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	
13.1 Μέσα μεταφοράς	113
13.2 Συγκοινωνίες	114
13.3 Τα προϊόντα ταξιδεύουν	115
13.4 Κυκλοφορώ με ασφάλεια	116
14. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ	
14.1 Τρόποι επικοινωνίας και ενημέρωσης.....	118
14.2 Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης	120
14.3 Τι μάθαμε για τις μεταφορές και την επικοινωνία-ενημέρωση	122
15. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	
15.1 Μνημεία από παλιά	124
15.2 Στο Λαογραφικό Μουσείο	126
15.3 Τα παλιά αντικείμενα διηγούνται.....	128
15.4 Πανηγυράκι γίνεται	130
15.5 Τι μάθαμε για τον πολιτισμό	132
16. ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ	
16.1 Ο αθλητισμός και οι Ολυμπιακοί Αγώνες.....	133
16.2 Τι κάνω στον ελεύθερο χρόνο μου	134
ΕΥΚΑΙΡΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	
• 17. Η ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΜΑΣ.....	136
• 18. ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ.....	138
• 19. ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ	140
• 20. ΑΣ ΓΙΟΡΤΑΣΟΥΜΕ	142
• 21. ΟΙ ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΕΠΟΧΕΣ	144
Γλωσσάριο	146
Παιδική Βιβλιογραφία	147

Πρόλογος

Γεια σας, παιδιά!

Ελάτε να γίνουμε μια παρέα και να μελετήσουμε το περιβάλλον μαζί με τρεις καινούριους φίλους, που είναι:

Ο Κυριάκος

Ο Σπίθας

Η Ανθή

Αυτοί οι τρεις φίλοι θα σας βοηθήσουν να γνωρίσετε καλύτερα ό,τι υπάρχει γύρω σας.

Πολλές φορές έχουν τις ίδιες απορίες με εσάς.

Άλλες, πάλι, γνωρίζουν κάτι οι ίδιοι και σας το ανακοινώνουν.

Κι ακόμα, μπορεί συχνά να σας προτείνουν να κάνετε κάτι.

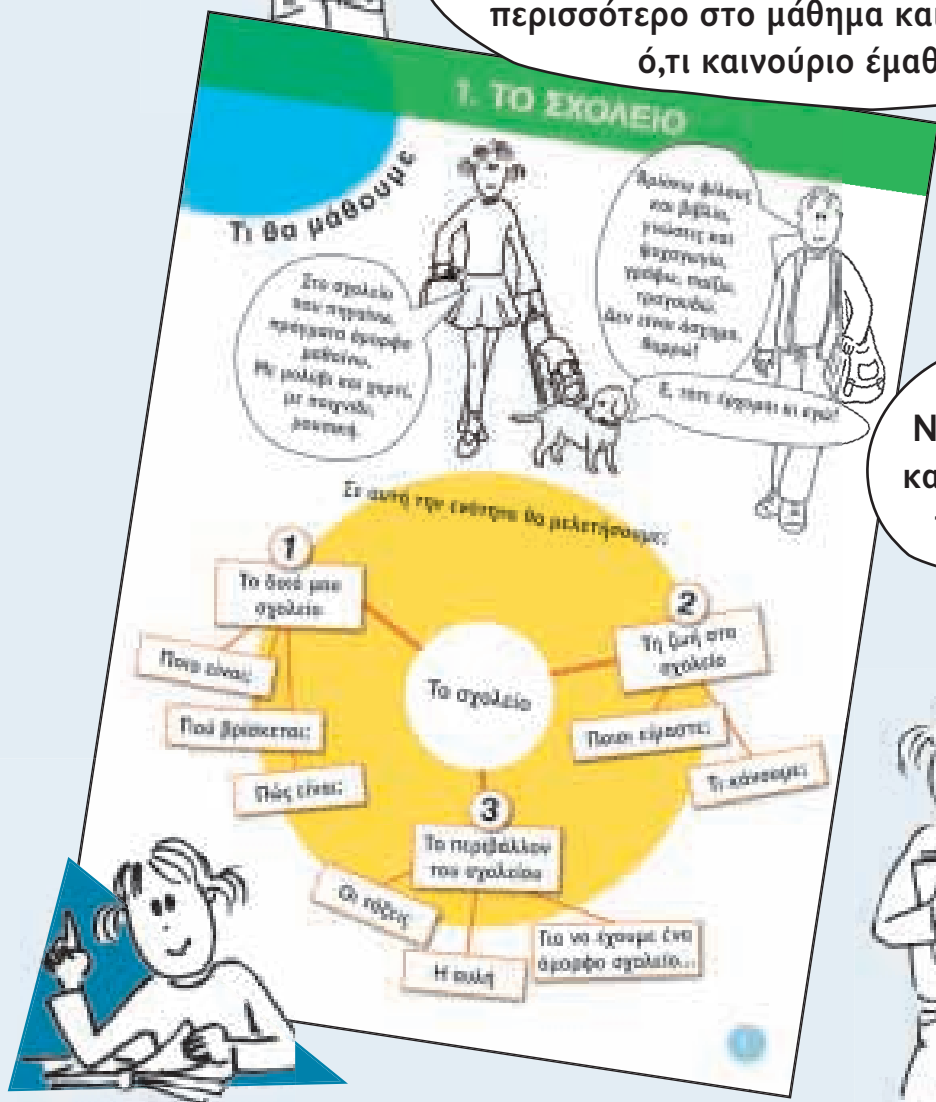
Μπορείς, αν θέλεις, να χρωματίζεις τους τρεις ήρωες όπου τους συναντάς.

Πώς να χρησιμοποιείς το βιβλίο σου

Μην ξεχνάς να διαβάζεις προσεχτικά τις σελίδες που γράφουν «Τι θα μάθουμε» και «Τι μάθαμε», στην αρχή και στο τέλος κάθε ενότητας. Θα σε βοηθήσουν να προσέχεις περισσότερο στο μάθημα και να θυμάσαι ό,τι καινούριο έμαθες.

Να ρωτάς ό,τι δεν καταλαβαίνεις και να προσπαθείς να βρεις περισσότερες πληροφορίες για ό,τι σε ενδιαφέρει.

Έτσι μελετάς το περιβάλλον σου, βρίσκεις απάντηση στις απορίες και στα προβλήματά σου και μαθαίνεις να προσέχεις τον εαυτό σου.

Ανακάλυψε τα σύμβολα

Όπου βλέπεις...

σημαίνει:

1. Συζήτησε στην τάξη.

2. Ομαδική εργασία.

3. Πάρε το μολύβι σου και γράψε...

4. Πάρε τα χρώματά σου...

5. Πήγαινε στο Τετράδιο Εργασιών.

6. Πάρε τη φωτογραφική μηχανή σου και το κασετόφωνό σου.

7. Συμφωνώ / Διαφωνώ

8. Βλέπω / Ακούω / Μυρίζω

1. ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Τι θα μάθουμε

Στο σχολείο που πηγαίνω, πράγματα όμορφα μαθαίνω. Με μολύβι και χαρτί, με παιχνίδι, μουσική.

Βρίσκω φίλους και βιβλία, γνώσεις και ψυχαγωγία, γράφω, παίζω, τραγουδώ. Δεν είναι άσχημα, θαρρώ!

Ε, τότε έρχομαι κι εγώ!

Σε αυτή την ενότητα θα μελετήσουμε:

1.1 Το σχολείο μου

Εσείς μπορείτε να περιγράψετε το κτίριο και την αυλή του σχολείου σας;

Το σχολείο μου	Έχει
ορόφους	
στέγη με κεραμίδια	
αυλή με κάγκελα	
παγκάκια	
βρύσες	
δέντρα στην αυλή	
κήπο	

Η ταυτότητα
του σχολείου μου

Όνομα: .....

Διεύθυνση: .....

Πόλη-Χωριό: .....

Τηλέφωνο: .....

Πού είναι η τάξη μας φέτος;

Δεν είναι δύσκολο να τη βρούμε. Ας διαβάσουμε τις επιγραφές.

Γραφείο δασκάλων

Β' τάξη
Εύη Παπαδάκη

Αίθουσα υπολογιστών

Βιβλιοθήκη

Γραφείο Διευθυντή

Τραπεζαρία ολοήμερου

Λεβητοστάσιο

Αίθουσα εκδηλώσεων

Γυμναστήριο

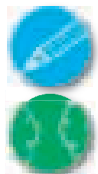
Εργαστήριο Φυσικής

Γ' τάξη
Τατιάνα Σπανέλλη

Α' τάξη
Γιώργος Μπαρλής

Αποθήκη

Κυλικείο

Ποιες από τις παραπάνω αίθουσες υπάρχουν και στο δικό σας σχολείο; Σημειώστε ✓ δίπλα στην επιγραφή τους.

Πώς θα πάτε στο γραφείο του διευθυντή από την τάξη σας;

αυλή κτίριο
αίθουσα τάξη
σχολείο

1.2 Η ζωή στο σχολείο

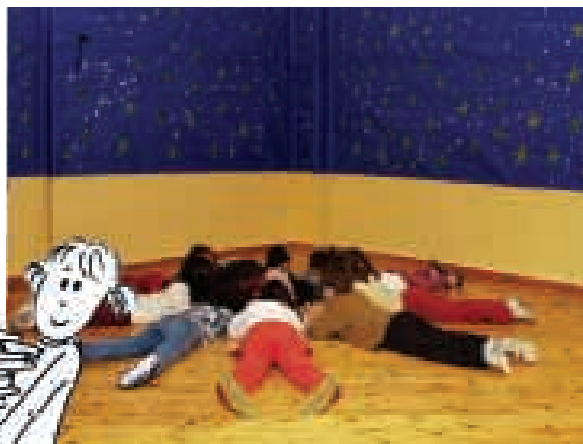
Είμαστε μια ομάδα!

Ο Γιάννης, η Αννούκα, ο Ερμάλ, η Σοφία και άλλα παιδιά είμαστε συμμαθητές. Όλοι μας πηγαίνουμε στη Δευτέρα τάξη. Μας ενώνουν πολλά: κάνουμε μάθημα, παίζουμε μαζί στα διαλείμματα, πηγαίνουμε εκδρομές και επισκέψεις. Έχουμε την ίδια δασκάλα και δουλεύουμε όλοι μαζί στην ίδια αίθουσα. Είμαστε μια ομάδα!

Κανένας δεν είναι ίδιος με τον άλλο. Διαφέρουμε μεταξύ μας σε πολλά: στο βλέμμα, στο χαμόγελο, στη φωνή, στο ύψος, στα μαλλιά. Δεν είμαστε όλοι Έλληνες. Έχουμε συμμαθητές και από άλλες χώρες. Είμαστε μια αγαπημένη ομάδα.

Κυριάκο, ποιο μάθημα σου αρέσει περισσότερο;

- Στο σχολείο μαθαίνουμε καινούρια πράγματα.
- Διαβάζουμε, γράφουμε, σκεφτόμαστε.
- Συζητάμε και λέμε τη γνώμη μας.
- Συνεργαζόμαστε.
- Παρατηρούμε το περιβάλλον μας.
- Παίζουμε παιχνίδια.

Εμένα μου αρέσει να παίζω ποδόσφαιρο στο διάλειμμα.

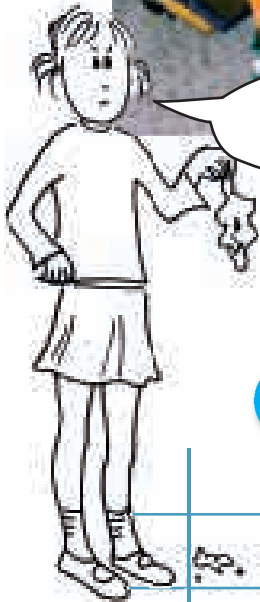

Τι άλλο κάνουμε στο σχολείο; Τι άλλο θα ήθελες να κάνεις στο σχολείο;

1.3 Το περιβάλλον του σχολείου μου

Οι τάξεις

Τι θα ήθελες να είναι διαφορετικό στην τάξη σου και γιατί;

Περιγράψτε την τάξη της εικόνας. Ποια προβλήματα δείχνουν τα εικονίδια γύρω από αυτήν; Τι μπορεί να γίνει γι' αυτά;

Γράφω μερικά πράγματα που μου αρέσουν στην τάξη μου και άλλα που θα ήθελα να αλλάξουν.

Η αυλή

Η αυλή μας είναι μεγάλη και τσιμεντένια, με λίγα δέντρα. Γύρω γύρω έχει μπλε κάγκελα. Επίσης έχει τέρματα και μπασκέτες, για να παίζουμε την ώρα της Γυμναστικής. Σε μια γωνιά είναι το κυλικείο και κοντά του οι βρύσες. Η αυλή είναι ωραία, γιατί στο διάλειμμα μπορώ να τρέχω, να παίζω, να συζητώ με τους φίλους μου, αλλά και να γνωρίζω παιδιά από άλλες τάξεις.

Το κείμενο είναι από ομαδική εργασία μαθητών της Β' τάξης του 70ού Δημοτικού Σχολείου Αθήνας.

Περιγράψτε την αυλή της εικόνας. Ποια προβλήματα δείχνουν τα εικονίδια γύρω από αυτήν; Τι μπορεί να γίνει γι' αυτά;

Τι σας αρέσει και τι θα θέλατε να αλλάξει στην αυλή του σχολείου σας και γιατί;

Η αυλή μας θα ήθελα να...

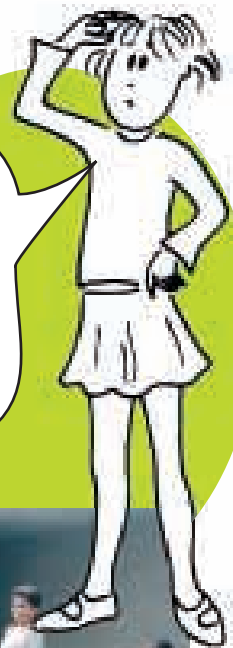

1.4 Θέλουμε ένα όμορφο σχολείο

Τι μπορούμε να κάνουμε γι' αυτό;

Το σχολειό μου
το φροντίζω,
και την τάξη
συγυρίζω,
τα σκουπίδια δεν πετώ
τα λουλούδια
τ' αγαπώ.

Συνεργάζομαι
με όλους,
φίλους, δάσκαλους,
γονείς, για τη λύση
προβλημάτων
του σχολείου
και της αυλής.

Με ποιο τρόπο τα παιδιά στις φωτογραφίες φροντίζουν το σχολείο τους;

Ζητούμε βοήθεια από το Διευθυντή.

Γράφουμε γράμμα στο Δήμαρχο.

..... (πόλη/χωριό) ..... (ημερομηνία)

Αξιότιμε κύριε Δήμαρχε,
 Είμαστε τα παιδιά του ..... Δημοτικού Σχολείου .....
 Στο σχολείο περνάμε πολλές ώρες. Γι' αυτό θέλουμε να σας
 ζητήσουμε να κάνετε κάποια έργα, για να γίνει πιο όμορφο.
 Θα θέλαμε να .....

.....

.....

.....

.....

.....

**Πιστεύουμε πως θα μελετήσετε προσεκτικά τα αιτήματά μας.
 Σας ευχαριστούμε και περιμένουμε απάντησή σας.**

Οι μαθητές της Β΄τάξης

Συμπληρώστε στο γράμμα ό,τι λείπει.

περιβάλλον
προβλήματα

1.5 Έχουμε κανόνες

Στο διάλειμμα
σπρωχνόμαστε
στις σκάλες, για να
φτάσουμε πρώτοι
στο κυλικείο.

☺
Συμφωνώ

Στο σχολείο
ερχόμαστε και
φεύγουμε όλοι
στην ώρα μας.

Κρατάμε όλοι
το σχολείο
καθαρό.

☹
Διαφωνώ

Στο διάλειμμα παίζουμε
και προσέχουμε
να μη χτυπήσουμε
τους συμμαθητές μας.

Αφήνουμε τις μπάλες
της Γυμναστικής
στην αυλή.

Όταν θέλουμε
να μιλήσουμε στην τάξη,
σηκώνουμε το χέρι μας.

- Τι είναι οι κανόνες;
- Τι γίνεται όταν δεν τηρούνται οι κανόνες;
- Έχουμε κανόνες για τις εκπαιδευτικές επισκέψεις;
- Ποιοι είναι οι κανόνες του αγαπημένου σας παιχνιδιού;

κανόνες

Κυριάκο,
υπέγραψες τους
κανόνες που
συμφωνήσαμε
προχτές
στην τάξη;

Τους υπέγραψα
και θα προσπαθήσω
να τους τηρήσω.

